

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Жешувський університет (Республіка Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

12 грудня 2019 року

**Харків
2020**

Тому особливостями організації освітнього процесу студентів-музикантів в закладах вищої освіти в КНР було навчити здобувачів освіти створювати дух націоналізму у майбутній професійній діяльності, який би виховував цінування та створення музичної краси у дітей та дорослих.

Тому в освітній процес студентів-музикантів в закладах вищої освіти в КНР було упроваджено низку дисциплін, які в майбутній професійній діяльності сприяли б тому, що виховували в учнів здатність створювати музику та розвивати вміння цінувати музику, опановувати знаннями та навичками музичного мистецтва. Оскільки, у різних людей різні якості та здібності сприйняття музичного мистецтва, і рівень знань кожної особистості різний з музичного мистецтва, тому у студентів викладалися спецкурси з музичної педагогіки, на яких вивчалися методи викладання музичної освіти. Слід зазначити, що музична освіта повинна була зосереджуватися на вихованні музичних почуттів та емоцій у здобувачів освіти. Професійна музична освіта повинна зосереджуватися на навчанні талантів, неперервно проникаючи в красу та дієвість морального виховання та досягаючи значних освітніх цілей. Можна сказати, що моральне виховання є важливим завданням і метою музичного виховання. Також музичне мистецтво спрямоване на зняття психічного напруження, захисту фізичного та психічного здоров'я, що і є завданням і метою музичного мистецького виховання.

Список використаних джерел:

1. Гуан Диенхуа. Китайское музыкальное образование и международное музыкальное образование. Нандин, 2013. 352 с. [管建华 《中国音乐教育与国际音乐教育》 【M】 南京 南京师范大学出版社 2013 年 共 352 页].
2. Ли Динвэй. Искусство вокального обучения. Пекин, 2003. 432 с. [李晋玮, 李晋媛 《沈湘声乐教学艺术》 【M】 北京 华乐出版社, 2003 年第 432 页].
3. Лю Цин. Высшее музыкально-педагогическое образование в Китае на рубеже XX–XXI вв. Режим доступа : ftp://lib.herzen.spb.ru/text/tsin_34_74_2_183_187.pdf.

ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ НА РОЗВИТОК МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В КНР (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТ.).

Чжан Ян

аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті представлено характеристику китайської національної музики, яка гармонійно поєднує унікальні національні особливості та прогресивні світові риси. Схарактеризовано релігійні, філософські, історичні, культурологічні, національні фактори, що вплинули на становлення китайської музичної культури.

Доведено значення національних культурних традицій на розвиток музичної освіти в Китаї.

Ключові слова: *китайська музика, національна культура Китаю, музична освіта Китаю, національні культурні традиції.*

The article presents the characteristics of Chinese national music. It has been established that Chinese music harmoniously combines unique national features and progressive world features. The religious, philosophical, historical, cultural and national factors that influenced the formation of Chinese musical culture have been characterized. The significance of national cultural traditions for the development of musical education in China has been proven.

Key words: *Chinese music, national culture of China, music of China, national cultural traditions.*

Період другої половини ХХ ст. ознаменувався кардинальними змінами в музичній освіті Китаю, яка набула пріоритетного значення. За цей період було створено систему шкільної, позашкільної, соціальної музичної освіти, особлива увага стала приділятися підготовці педагогів для музичної освіти та виховання. Китайське музичне мистецтво стало впевнено демонструвати значні успіхи на світовому рівні, органічно поєднуючи національні унікальні риси й самобутність із передовими світовими здобутками та інноваціями. Вважаємо за доцільне розглянути особливості становлення музичної національної традиції Китаю.

Необхідно зазначити, що в культурних цінностях Китаю музика завжди займала особливе місце. Уся історія розвитку та становлення китайської культури була пов'язана з музикою. Будь-які значні події соціального й культурного життя, храмові й придворні церемонії супроводжувалися ритуальним музичним виконанням з танцями та співом. Китайська народна музика подарувала особливий, унікальний жанр – гармонійне поєднання гри на музичних інструментах, співу та танцю. У розумінні китайців високе мистецтво виражається в гармонії звуку, слова та жесту. Старокитайська мудрість свідчить: «Поезія породжує ідею, пісня народжує звуки, звуки породжують рух. Ці три елементи беруть свій початок у серці людини. Уже потім на допомогу приходить музично-інструментальне виконання» [5, с. 263].

Китайська народна музика пройшла тривалий розвиток, наповнена національним й історичним змістом, відображала особливості філософських і релігійних ідеалів, різноманітні аспекти життя. Цілком логічно, що музична культура Китаю представлена широкою тематикою, значною різноманітністю жанрів.

Вивчення й аналіз науково-педагогічної, філософської, історичної літератури [1, 2, 3, 4, 5] дозволили встановити основні фактори, які вплинули на формування китайської музики, визначили її особливість і характер:

1. Соціальний. Музика в китайському суспільстві розглядалася як допоміжний засіб управління та керівництва країною. У старовинній книзі «Лі цзи» («Книга обрядів») підкреслювалося, що «при гармонічній музиці можна чекати благоденства в державі, а при незгоді звуків – її загибель» [2]. Музиці

відводили особливу роль в організації суспільства, її вважали ефективним засобом емоційного об'єднання народу біля певної, ідеологічно вірної ідеї.

У той же час, музика виконувала значну виховну, просвітницьку роль, була призвана розвивати почуття та думки людей, направляти їх на духовний розвиток. Це спричинило виникнення та становлення особливого виду музики, яка вважалася елітною та займала привілейоване місце – культової та палацової. Музика для розваг, навпаки, вважалася легковажною й непрестижною для духовної особистості та добропорядного громадянина.

Зауважимо, що зміст народних пісень також виступав об'єктивним джерелом інформації про настрої народу, його сподівання, ідеали й наміри. Як свідчить вивчення історико-педагогічної літератури [1, 3, 4, 5], китайські імператори ретельно відстежували соціальні настрої свого народу саме за допомогою вивчення змісту народних пісень.

2. Релігійно-філософський. Згідно з доктриною буддизму, яка є однією з трьох основних релігій Китаю, музика має потужний містичний початок, який уможливорює усвідомленню буття, сприяє духовному розвитку людини. Музика вважалася таємничим даром, який було отримано від предків – богів, його сумлінно зберігали та з любов'ю передавали від одного покоління до іншого. Підкреслювалося, що музика має містичне походження й наділена магічними властивостями, уособлює таємні знання предків, вікову мудрість народу. У той же час, музика завжди визнавалася унікальним засобом вираження емоційно-почуттєвого ставлення до світу, духовної насолоди.

Значний внесок для розвитку музичної національної культури було зроблено Конфуцієм, який вважався першим професійним учителем у Китаї. Саме концепція Конфуція щодо музики як стандарту естетики, що гармонійно поєднує зміст і форму, значно вплинула на розвиток системи музичної освіти в Китаї. Філософ був переконаний, що хоча можливості людини від природи неоднакові, необхідно прагнути розвитку всіх моральних якостей: благородства, правдивості, чесності, служіння істини, шанобливості, багатой духовної культури. А ефективним засобом виховання він вважав музику: «Натхнення – у віршах, життя – у дотриманні ритуалу, досягнення мети – у музиці. Для виправлення характеру немає нічого краще музики» [3, с. 78].

Конфуцій на основі вивчення, систематизації значного загалу пісенних зразків народної творчості (гімни, обрядові пісні, трудові, ритуальні, світські тощо) склав першу в Китаї збірку пісень «Шицзін» («Книга пісень»). Ця збірка складалася з двох частин. Перша частина містила оди та гімни релігійно-ритуального характеру, які виконувалися в храмах і жертовниках. Друга частина містила пісні, що супроводжували численні події світського, сімейного, трудового, особистого життя народу [3].

3. Культурологічний. У китайській мові саме поняття «музика» («юе») також трактується як вираз й уособлення прекрасного, гармонійного, красивого, органічного [5]. Отже, історична, національно-культурологічна думка Китаю музику розглядала як особливу містичну категорією, яка є найвищим вираженням буття, високим взірцем духовності. Саме музиці відводилася особлива місія та

здатність підняти людину до вічного й величного, позбавити від усвідомлення власної недосконалості.

4. Мовленнєвий. Мелодії китайської народної пісні фонетично тісно пов'язані з інтонаціями розмовної мови. Важливою особливістю китайського мовлення є інтонація, яка може визначати різний смисл в однакових за написанням словах. Китайська мова представлена досить обмеженою кількістю фонетичних складів-слів. Задля вираження всіх необхідних понять, почуттів, настроїв, переживань необхідно було розширити номенклатуру звуків, що й було вирішено за допомогою різної інтонації. Інтонація, не лише збагачує словниковий мовний фонд, а й розширює можливості мови, її глибину, красу, наповненість. Як відомо, у китайській мові нараховують чотири основні інтонації: висхідна, низхідна, рівна й низхідно-висхідна [2, с. 264].

Отже, володіння інтонацією, чуйність до звуків є природною якістю китайського народу. Це пояснює феномен високих музичних здібностей китайців, здатність відрізняти й фіксувати звуки з великою точністю.

5. Народний. Народна пісня супроводжувала людину протягом усього її життя. Тому тематика значної кількості народних пісень пов'язана з працею, а саме виконанням різного роду будівельних, сільськогосподарських робіт, побутової діяльності. Пісні задавали настрій, збагачували емоційно, підтримували й надихали людину. Для кожного виду трудової діяльності народом були створені й продумані свої пісні, вони мали свій особливий характер й атмосферу. Наприклад, пісні для виконання тяжких видів фізичної роботи мали ритмічний, бадьорий характер [2, с. 251].

Отже, за останнє півстоліття національна музична освіта Китаю отримала потужний розвиток та оформилася в струнку систему. Колосальний вплив на становлення китайської музичної системи зробила європейська культура, не поглинаючи, а збагачуючи, підкреслюючи її складність, багатогранність і національну унікальність. Китайське музичне мистецтво увібрало в себе значний історичний досвід народу, збагатилося релігійно-філософськими концепціями, самобутнім національним колоритом. Саме органічне поєднання національної унікальності з прогресивними світовими надбаннями дозволили національному музичному мистецтву Китаю завоювати стійкий авторитет на міжнародному рівні.

Список використаної літератури:

1. Лю Шіе Цін. Харбінський симфонічний оркестр. Сто років розвитку: 1908 – 2008. Шанхай: Шанхайська консерваторія, 2008. 164 с. [月第刘学清 著. 哈尔滨交响乐团百年 1908—2008. 上海音乐学院出版社 版次, 2008 年.]
2. Вей Дзюнь. Особливості розвитку вокальних жанрів традиційної музики Китаю. *Музичне виконавство*. Вип. 19. Київ: НМАУ, 2003. С. 241-251.
3. Конфуций: Изречения: книга песен и гимнов. Харків: Фолио, 2000. 446 с.
4. Сяо Су. Основні напрямки сучасного реформування освіти в Китаї. *Шлях освіти*. Київ, 2002. №4. С. 24-29.

5. Цзо Чжэнь-гуань. О музыкально-теоретической системе «люй» в китайской музыке. *Музыка народов Азии и Африки*. Вып. 4. Москва: Советский композитор, 1987. С. 257-272.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КИТАЇ

Щебликіна Т. А.

доктор педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри англійської мови

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Джоу Юнь

аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті розкрито актуальну потребу у вивченні вокально-педагогічної школи Китаю, що може стати в нагоді для підвищення якості музичної освіти в Україні. На основі аналізу наукових праць китайських учених визначено історичні передумови розвитку вокально-педагогічної освіти в КНР.

Ключові слова: історичні передумови, вокально-педагогічна освіта, концертна діяльність, зарубіжні освітні моделі, Китай.

The article discloses the importance to study China's vocal and pedagogical school, which can be useful for improving the quality of music education in Ukraine. On the basis of the analysis of scientific works of Chinese scientists, the historical background for the development of vocal and pedagogical education in China have been determined.

Keywords: historical background, vocal and pedagogical education, concert activity, foreign educational models, China.

В умовах гуманізації й демократизації українського суспільства значно зростає значущість співу як важливого фактору духовного розвитку особистості. У світлі цього існує актуальна потреба у вивченні вокально-педагогічних шкіл інших країн, адже це може сприяти підвищенню якості вокально-музичної освіти в Україні. Особливий інтерес у цьому плані викликає Китай, мешканці якого цілком слушно пишається своєю багатотисячолітньою історією розвитку пісенного мистецтва. Причому з давніх часів було важливою традицією залучення дітей у школах до музики та співу.

Відзначимо, що виникнення в Китаї писемності в епоху династії Шан (1401-1122) дало можливість фіксувати й зберігати зразки традиційної китайської музики, в тому числі музики для дітей. За історичними даними, у ту добу в Китаї вже існували школи, проте музика виконувала в них тільки гедоністичну функцію й функцію релаксації. Однак уже в епоху династії західної Чжоу (XI-VII ст. до н.

дослідженнях вітчизняних і китайських учених

Сергєєва О. А.

Розвиток науково-дослідної компоненти в освітньому процесі закладів вищої освіти США 314

Хоу Ісюань

Проблеми стимулювання майбутніх учителів хімії до професійної самореалізації в освітньому середовищі України і Китаю 318

Хуан Тівень

Особливості організації освітнього процесу студентів-музикантів у закладах вищої освіти в КНР 321

Чжан Ян

Вплив національно-культурних традицій на розвиток музичної освіти в КНР (друга половина XX ст.) 323

Щебликіна Т. А., Джоу Юнь

Історичні передумови розвитку вокально-педагогічної освіти в Китаї 327

Ян Чженьюй

Передумови становлення вищої музичної освіти в КНР 330

Sollied S.

Experiences from parental guidance in Norwegian shelters 333

张国民

未来的编舞者必须在教孩子跳舞之前做好充分的准备。

Чжан Гомінь

Підготовка майбутніх хореографів для роботи у дитячих танцювальних колективах КНР 337

Секція Х

Актуальні питання професійної підготовки фахівця

Васильєва О. В., Чень Жуйцзюнь

Проблема формування вміння виконавської інтерпретації в майбутніх викладачів вокалу 342

Єпіхіна М. А.

Наукові підходи у дослідженні партнерської взаємодії майбутнього вчителя початкової освіти 345

Кабанська О. С., Пліс В. П., Стрельченко Д. В.

Використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів-філологів 348

Кайдалова Л. Г., Фесенко В. Ю., Шварп Н. В.

Технологія змішаного навчання у підготовці майбутніх фахівців охорони здоров'я 351

Климентьєва О. С.

Підготовка майбутніх правоохоронців до розв'язання конфліктів 355

Корнюш Г. В.

Медіаграмотність викладача іноземної мови як вимога часу в контексті вирішення завдань іншомовної підготовки студентів закладів вищої освіти 358